

стомленість, непевність, різке соціальне розшарування, зниження морально-ціннісних критеріїв, бюрократизм і корупція у всіх ешелонах державної влади не надихали на високопродуктивну працю, в тому числі й управлінську, а низька ефективність державного управління не дозволяє подолати кризовий стан у суспільстві. Це замкнене коло є переконливим доказом об'єктивної потреби тісної взаємодії демократії, соціальної справедливості й управління.

Таким чином, демократія, соціальна справедливість і ефективність управління - взаємозалежні поняття. Без реального здійснення народовладдя, свободи, рівності, гласності, постійного урахування громадської думки не можна забезпечити соціальної справедливості у суспільстві, а без високої свідомості, сприйняття обов'язку і відповідальності, професіоналізму, й ініціативності не можна досягти високої ефективності управління, в той же час без демократичних ідеалів воно не може бути моральним. Цей взаємозв'язок має складний характер, але чим він тісніший, тим він продуктивніший.

Література

1. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник / пер. з рос. Харків: Консум, 2001. 656 с.

2. Власенко С. Демократія як умова розвитку національних систем державного управління: аналіз сучасних дослідницьких підходів. Збірник наук. праць. 2015. Вип. 43. С. 272. URL: <http://www.lvivacademy.com/> (дата звернення: 22.04.2020).

УДК 34.01(043.2)

Варава І.П., старший викладач,
Кохтюк В.А., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

КОНЦЕПЦІЯ ПРИРОДНЬОГО ПРАВА: ПРАВА І СВОБОДИ ЛЮДИНИ

У юридичній науці тема розуміння прав і свобод людини займає одне з найважливіших місць. Адже саме від тлумачення суті цих понять залежить як буде функціонувати суспільство, у якому напрямку буде розвиватись держава. Зазвичай, права і свободи являють собою певні принципи, норми взаємодії між людьми і державою, що дозволяє людині повноцінно розвиватись, користуватись благами. Але постає проблема розуміння прав і свобод людини.

В історії суспільства у визначенні прав людини виділяють різні специфічні особливості і традиції та їх походження. Можна, наприклад, говорити про право юридичне і традиціоналістське, про західне

(європейське) та східне (азіатське) розуміння права. Зрозуміло, якщо для однієї людини право відразу асоціюється зі статтями Карного кодексу, то для іншої - з Декларацією прав людини та громадянина, тощо [1, с. 302].

Загалом розуміння прав і свобод людини пройшло певну еволюцію, в ході якої тлумачення цих понять розширювалось. У сучасній юридичній науці існує певне протистояння між природно-правовим та позитивістським підходами до прав людини. Перші стоять на позиції конституційного закріплення основних прав і свобод, яке виключає тиск й примус держави щодо особистості, інші відстоюють автономію та пріоритет прав людини щодо держави [2, с. 73].

Сучасним підходом до визначення прав і свобод виступає нормативна форма принципу формальної рівності людей в суспільних відносинах і визнання необхідності примусового обмеження самої державної влади.

У процесі формування ідеї прав і свобод людини значну роль відіграла концепція природного права, яка, власне, стала джерелом сучасного розуміння цих понять. Дана концепція стверджує ідею - всі люди рівні від народження й мають однаково обумовлені природою природні права. Послідовники цієї концепції наполягали на вищому пріоритеті свободи й недоторканності та необхідності її закріплення в конституційно-правовому порядку [1, с. 77].

Згодом було розроблено ліберальну концепцію. Вона відстоює пріоритет природних прав особистості і необхідність закріплення гарантій їх дотримання в публічному порядку на конституційній основі, і виключно в такий спосіб держава може дійсно сприяти вільному розвитку особистості. Ця концепція визнає життя людини як найвищу соціальну цінність. Вона дає можливість особистості бути самобутньою, вільною та сміливо виражати свої погляди. Ліберальна концепція була розроблена вченими перших століть Нового часу – Г. Гроцієм, Дж. Локком, Ш. Монтеск'є, Б. Спінозою та ін. Кожний дослідник мав досить своєрідні індивідуальні погляди на права людини, але при всіх особливостях цих поглядів, спільними рисами концепції є впевненість у необхідності забезпечити кожній людині можливість користуватися невід'ємними правами, такими як право на життя, особисту свободу, повну недоторканість, соціальну самореалізацію. Ліберальна концепція знайшла своє раннє втілення у Декларації незалежності США 1776 року та в Декларації прав людини і громадянина 1789 року (Франція). Вона є досить демократичною по відношенню до громадянина та людини як особистості, тому широко застосовується у багатьох країнах світу сьогодні [3, с. 72].

Таким чином, на формування розуміння прав і свобод людини вплинула теорія природного права, яка розвинулась у теорію ліберальну. Ця трансформація відбувалась впродовж довгого періоду - представники консервативної школи уявляли її як необмежене право на свободу, проте додавали, що люди до певної міри відмовляються від цього права, коли

стають членами громадянського суспільства. Частина радикально налаштованих теоретиків доводила, що не дивлячись на те, що деякі природні права й були принесені в жертву державі заради збереження миру в суспільстві, проте залишилися інші. А тому доводили: люди можуть апелювати до них, повстаючи проти деспотичного правління.

Отже, концепція природнього права справила значний вплив на формування прав і свобод, визначивши пріоритет прав людини, вказавши на нові параметри взаємовідносин індивіда і держави. Головною особливістю цієї теорії є її основа – загальнолюдські цінності. Можна повноцінно стверджувати, що розуміння прав і свобод людини бере свій початок з концепції природнього права, оскільки у сучасному суспільстві права і свободи пронизують усі найважливіші сфери життя, тому концепція природнього права сприяє демократизації суспільства, побудові його на принципах справедливості.

Література

1. Горлач М.І., Кремень В.Г. Політологія наука про політика: підручник. 2004. 837 с.

2. Єльнікова М.О. Сучасні концепції розуміння прав і свобод людини. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2014. С. 72-76.

3. Крегул Ю.І., Ладиченко В.В., Орленко О.І. Права і свободи людини: навч. посіб. Київ: Книга, 2004. 288 с.

УДК 340.13(477)(043.2)

Варава І.П., старший викладач,
Жуда В.І., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Україна належить до держав соціально-демократичної орієнтації, які прагнуть бути правовими, а це зобов'язує дотримуватись і гарантувати основні права і свободи людини і громадянина. Повну і всебічну охорону та захист прав людини можуть забезпечити досконалі політико-правові акти, які чітко закріплюють взаємовідносини держави й особи, сприяють зміцненню законності та правопорядку у суспільстві. Серед системи актів провідну роль відіграє закон як найвищий за юридичною силою нормативно-правовий акт єдиного органу законодавчої влади в країні. Діяльність усіх суб'єктів правовідносин має підпорядковуватись його волі та приписам.

Нормативно-правові акти займають особливе місце у системі